

राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र

क्रमांक - रानिआ/ग्रापंनि-२०१७/प्र.क्र. २२/का-८,

नवीन प्रशासकीय भवन, मादाम कामा रोड,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक : ०६/११/२०१७.

माहे मार्च २०१८ ते मे २०१८ या कालावधीत
मुदत संपणाऱ्या व नव्याने स्थापित
ग्रामपंचायतींच्या सार्वत्रिक निवडणुका-२०१८
प्रभाग रचना व आरक्षण कार्यक्रम.

ज्याअर्थी, भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २४३ के व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ मधील तरतुदीनुसार:-

- i) ग्रामपंचायतींच्या मुदत संपण्यापूर्वी निवडणुका निर्भय, मुक्त व पारदर्शक वातावरणात घेण्याची संपूर्ण जबाबदारी राज्य निवडणूक आयोगाची आहे;
  - ii) आणि ज्याअर्थी, राज्य निवडणूक आयोगाच्या आदेश क्रमांक-रानिआ/मनपा-२००५/प्र.क्र.४/का-५, दिनांक- २७/१/२००५ अनुसार स्थानिक स्वराज्य संस्थेची मुदत ज्या महिन्यात संपत असेल त्याच्या सहा महिने अगोदरच्या कालावधीमध्ये, तिच्या क्षेत्रात व हद्दीमध्ये निवडणूक प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत बदल करता येणार नाहीत.
  - iii) आणि ज्याअर्थी, माहे मार्च २०१८ ते मे २०१८ या ३ महिन्यांत राज्यातील सुमारे २८१ ग्रामपंचायतींच्या मुदती संपत आहेत.
  - iv) आणि ज्याअर्थी, ग्रामपंचायतींच्या निवडणुकांच्या मुख्य तीन टप्प्यांना (प्रभाग रचना व आरक्षण, प्रभागनिहाय मतदार यादीचे विभाजन व प्रत्यक्ष निवडणूक) लागणारा कालावधी लक्षात घेता प्रभाग रचनेची कार्यवाहीस आतापासूनच सुरुवात करावी लागणार आहे.
२. त्याअर्थी, भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २४३ के व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियमानुसार मिळालेल्या व इतर प्राप्त अधिकारांचा वापर करून ग्रामपंचायतींच्या निवडणुकांकरिता प्रभाग रचना करणे व आरक्षण ठरविणे याकरिता पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे :-

आदेश

३ ग्रामपंचायतींच्या सर्व निवडणुका निर्भय, मुक्त व पारदर्शक वातावरणात पार पाडण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची असल्याने, त्यांनी राज्य निवडणूक आयोगाच्या आदेशाप्रमाणे लोकसभा व विधानसभा निवडणुकांप्रमाणे सर्व काळजी व दक्षता घेऊन निवडणुका योग्यप्रकारे पार पाडाव्यात.

४. प्रभाग रचनेचे मुख्य टप्पे खालीलप्रमाणे राहतील:-

४.१ माहे मार्च २०१८ ते मे २०१८ मध्ये मुदत संपणाऱ्या प्रत्येक तालुक्यातील ग्रामपंचायतींचा तपशील बारकाईने तपासण्यात यावा. यासाठी गटविकास अधिकाऱ्यांकडून संबंधित ग्रामपंचायतींच्या पहिल्या बैठकांचे इतिवृत्त (Proceedings) तात्काळ मागवून त्यानुसारच संबंधित ग्रामपंचायतींचा मुदत समाप्तीचा दिनांक निश्चित करण्यात यावा.

४.२ प्रत्यक्ष प्रभाग रचना तयार करणे:-

- (अ) गुगल मॅपवर MRSAC यांनी तयार केलेले नकाशे Super Impose करून गावाचे नकाशे अंतिम करणे: (कार्यवाही- तहसिलदार)
- (ब) नकाशावर प्रचलित पध्दतीने प्रभाग पाडणे (ग्रामपंचायतींच्या दक्षिण दिशेपासून सुरुवात करून विहित रितीने) व अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती यांचे आरक्षण निश्चित करणे: (कार्यवाही- तलाठी व ग्रामसेवक)
- (क) प्रारूप प्रभाग रचनेला मान्यता देणे- (समिती: तहसिलदार-अध्यक्ष, गटविकास अधिकारी व संबंधित मंडळ अधिकारी- समितीचे सदस्य)
- (ड) विशेष ग्रामसभा बोलावून, प्रारूप प्रभागावर आरक्षणाची सोडत काढणे (नागरिकांचा मागास प्रवर्ग व महिला (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नागरिकांच्या मागास प्रवर्गातील महिलांसह). (कार्यवाही- तहसिलदार यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याच्या अध्यक्षतेखाली तलाठी व ग्रामसेवक यांनी)
- (इ) वरील सोडतीनंतर तहसिलदार यांनी संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे ग्रामपंचायतींची प्रारूप प्रभाग रचना व आरक्षणाचा तपशील संक्षिप्त तपासणीसाठी सादर करून त्यावर जिल्हाधिकारी कार्यालयाची मान्यता घेणे.

(ई) जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून करण्यात आलेल्या सूचनेनुसार आवश्यक त्या दुरुस्ती करून तहसिलदार यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने आरक्षणासह वरील प्रारूप प्रभाग रचनेला मान्यता देणे व समितीच्या सर्व सदस्यांनी स्वाक्षरी करणे.

(उ) प्रारूप प्रभाग रचनेला व्यापक प्रसिध्दी देणे.

४.३ प्रारूप प्रभाग रचनेवर हरकती व सूचना

(अ) प्रारूप प्रभाग रचनेवर हरकती व सूचना मागविण्यासाठी जाहीर सूचना प्रसिध्द करणे:

(कार्यवाही- तहसिलदार)

(ब) प्राप्त झालेल्या हरकती व सूचना सुनावणीसाठी उपविभागीय अधिकारी यांच्याकडे सादर करणे. (कार्यवाही- तहसिलदार)

(क) आलेल्या प्रत्येक हरकती व सूचना सुनावणीनंतर अभिप्रायासह अंतिम निर्णयासाठी जिल्हाधिकारी यांच्याकडे सादर करणे. (कार्यवाही- उपविभागीय अधिकारी)

४.४ प्रभाग रचना अंतिम करणे

(अ) प्रभाग रचना व आरक्षण यांना अंतिम मान्यता देणे: (कार्यवाही- जिल्हाधिकारी)

(ब) अंतिम प्रभाग रचनेला व्यापक प्रसिध्दी देणे: (कार्यवाही- तहसिलदार)

५. वरील टप्पे पार पाडताना जिल्हाधिकारी यांनी खालीलप्रमाणे कार्यवाही करावी:-

५.१ प्रारूप प्रभाग रचना तयार करणे:

अ) गुगल मॅपवर MRSAC यांनी तयार केलेले नकाशे Super Impose करून गावाचे नकाशे अंतिम करणे:

i) MRSAC संस्थेकडून ई-मेलद्वारे प्राप्त झालेल्या Excel यादीमधून जिथे निवडणूक प्रस्तावित आहे फक्त त्याच ग्रामपंचायतीचे नाव सेन्सस कोड, तालुका आणि जिल्हा कोड सहित MRSAC कडे पाठविण्यात यावे.

ii) गट ग्रामपंचायत असल्यास सर्व समाविष्ट गावांचे नाव आणि कोड पाठविण्यात यावे. जिल्हाधिकारी यांनी मार्च २०१८ ते सप्टेंबर २०१८ या कालावधीत मुदत संपणाऱ्या ग्रामपंचायतींची यादी तयार करावी व प्रत्येक ग्रामपंचायतीत समाविष्ट असलेल्या गावांना

सन २०११ च्या जनगणनेनुसार Census Code देऊन ही यादी त्वरीत MRSAC च्या कार्यालयास पाठवून त्यांनी तयार केलेले नकाशे प्राप्त करून घ्यावेत.

- iii) सेन्सस कोडमध्ये कुठलाही बदल किंवा संपादन करणे अपेक्षित नाही.
- iv) प्रचलित आणि सेन्सस यादीमधील गावाच्या इंग्रजी स्पेलिंग मध्ये फरक असू शकतो ; जसे “फ” अक्षराकरीता सुरवात “F” किंवा “PH” पासून होवू शकते.
- v) अंतिम ग्रामपंचायत यादी एका जिल्ह्याकरीता एकच पाठविण्यात यावी.
- vi) KML फाईल मिळविण्याकरीता फक्त शासकीय ईमेल (nic/gov.in) चा उपयोग करण्यात यावा. प्रचलित GMAIL, YAHOO, REDIFFMAIL इत्यादी व्यावसायिक ईमेल चा कुठलाही प्रकारे फाईल्स पाठविण्यात येणार नाहीत.
- vii) यानुसार MRSAC कडून उपग्रह नकाशे प्राप्त करून प्रत्येक तहसिलदार यांनी गुगल मॅप किंवा तत्सम नकाशे त्वरीत डाऊनलोड करावेत. तहसिलदार यांनी गुगल मॅपवर MRSAC चे नकाशे Super Impose करून प्रत्येक गावाचे नकाशे अंतिम करावेत व त्यात नैसर्गिक हद्दी उदा. रस्ते, नदी, नाले, इत्यादी सुस्पष्टपणे दर्शविण्यात यावेत. असे करताना ग्रामपंचायतीच्या कोणत्याही क्षेत्रातील वस्ती, पाडे/ वाड्या सुटणार नाहीत, याची दक्षता घ्यावी.

(ब) नकाशावर प्रचलित पध्दतीने प्रभाग पाडणे (ग्रामपंचायतीच्या दक्षिण दिशेपासून सुरुवात करून त्यानंतर दक्षिण-पश्चिम, पश्चिम, उत्तर- पश्चिम, उत्तर, उत्तर-पूर्व, पूर्व व दक्षिण-पूर्व या रितीने) व अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती यांचे आरक्षण निश्चित करणे:

- i) तहसिलदार यांनी तयार केलेले नकाशे व सन २०११ च्या जनगणनेची लोकसंख्या या आधारे प्रभागाची संख्या व अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती यांचे आरक्षण निश्चित करावे.
- ii) संबंधित तलाठी आणि ग्रामसेवक यांनी स्थळ पाहणी करून गुगल मॅपमधील फक्त कायम स्वरूपी स्थानिक रहिवाशांच्या निवासी वापराच्या वास्तु चिन्हांकित कराव्यात व त्यानंतर सन २०११ च्या जनगणनेतील लोकसंख्येच्या प्रमाणात या निवासी वास्तूंचे गुणोत्तर काढून प्रती

घर सरासरी व्यक्ती निश्चित करण्यात याव्यात. यानंतर प्रचलित पध्दतीने दक्षिण दिशेपासून सुरुवात करून विहित रितीने प्रभाग पाडून व त्यांना क्रमांक देऊन प्रभागांच्या सीमा निश्चित कराव्यात.

- iii) प्रभागांची सरासरी लोकसंख्या:- आयोगाचे क्रमांक:रानिआ/ग्रापंनि-२००५/ प्र.क्र.२३/का-८, दि.३०/०८/२००५ च्या पत्रानुसार प्रभाग रचना करताना ग्रामपंचायतींची २०११ च्या जनगणनेनुसारची एकूण लोकसंख्या भागिले ग्रामपंचायतींची एकूण सदस्य संख्या या सूत्रानुसार प्रभागाची सरासरी लोकसंख्या निश्चित करावी. प्रभागाची लोकसंख्या त्या ग्रामपंचायतीच्या प्रभागाच्या सरासरी लोकसंख्येच्या १० टक्के कमी किंवा १० टक्के जास्त या मर्यादेत ठेवता येईल. एखाद्या अपवादात्मक परिस्थितीत प्रभागाची लोकसंख्या या किमान किंवा कमाल मर्यादेपेक्षा कमी किंवा जास्त असल्यास त्याचे कारण प्रभाग रचनेच्या प्रस्तावात नमूद करणे आवश्यक राहिल.
- iv) मुंबई ग्रामपंचायत (गावाचे प्रभागात विभाजन करणे आणि स्त्रिया, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीसाठी जागा राखून ठेवणे) नियम, १९६६ मधील नियम ३ मधील तरतुदीनुसार प्रभाग रचना सुरु करताना सर्वप्रथम दक्षिण दिशेकडून सुरुवात करावी. दक्षिणेकडून दक्षिण-पश्चिम, पश्चिम, उत्तर- पश्चिम, उत्तर, उत्तर-पूर्व, पूर्व व दक्षिण-पूर्व या क्रमाने प्रभागांना क्रमांक देण्यात यावेत. तसेच एकाच दिशेस एकाहून अधिक प्रभाग पडत असतील तर त्या दिशेस गावाच्या सीमेजवळ असलेल्या प्रभागास पहिला क्रमांक देऊन त्याच्या लगतच्या प्रभागास दुसरा व पुढे असे क्रमांक देण्यात यावेत. प्रभाग रचना करताना भौगोलिक सलगता राहिल, याची काळजी घ्यावी.
- v) प्रभाग रचना करताना लोकसंख्या व प्रभागाची भौगोलिकदृष्ट्या आटोपशीर व्याप्ती या दोन मुख्य गोष्टी असल्या तरी नागरिकांच्या सामायिक हिताकरिता पुढील बाबी विचारात घ्याव्यात :-
- अ) प्रभागातील वस्त्यांचे शक्यतोवर विभाजन होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
- आ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती यांच्या वस्त्यांचे शक्यतोवर विभाजन होणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी.

इ) नागरिकांचे प्रभागामधील दळणवळण शक्यतो विचारात घ्यावे.

- vi) प्रभागाच्या सीमारेषा, मोठे रस्ते, गल्ल्या, नद्या, नाले, डोंगर, रस्ते, फ्लायओव्हर इत्यादी नैसर्गिक मर्यादा विचारात घेऊन निश्चित कराव्यात. कोणत्याही परिस्थितीत एका इमारतीचे, चाळीचे, घराचे विभाजन दोन प्रभागांमध्ये होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी. त्याचप्रमाणे मोकळ्या जागांसह सर्व जागा कोणत्या ना कोणत्या प्रभागात आल्याच पाहिजेत. प्रभाग रचनेच्या बाबतीत कोणासही शंका घेण्यास वाव राहणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी. सीमेचे वर्णन करताना रस्ते, नाले, नद्या, सर्व्हे/गट क्रमांक इत्यादींचा उल्लेख प्रामुख्याने यावयास हवा.
- vii) प्रत्येक प्रभागाच्या सीमारेषेचे वर्णन करताना दक्षिण, पश्चिम, उत्तर व पूर्व अशा दिशा नमूद करून सीमारेषेचे वर्णन करावे. सीमारेषा नमूद करताना गावातील सर्वसाधारण नागरिकांना प्रभागाची पूर्ण कल्पना येईल, याची काळजी घ्यावी.
- viii) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीकरिता आरक्षित प्रभाग निश्चित करण्यासाठी प्रभागांमधील जागांचे वाटप चक्राकार पध्दतीने मागील सार्वत्रिक निवडणुकीतील आरक्षणाच्या अनुषंगाने क्रमशः पुढे करावयाचे आहे.
- ix) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीकरिता एकच पद देय असल्यास:- अनुसूचित जाती अथवा अनुसूचित जमातीकरिता एकच जागा अनुज्ञेय होत असल्यास ती जागा अनुसूचित जाती किंवा अनुसूचित जमातीच्या महिलांकरिता आरक्षित होईल किंवा कसे हे सोडतीने ठरविण्यात यावे. मात्र मागील निवडणुकीत जर ती जागा यथास्थिती अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमातीच्या महिलांकरिता आरक्षित असेल तर ती जागा या निवडणुकीत त्या प्रवर्गातील महिलांसाठी आरक्षित होणार नाही.
- (क) प्रारूप प्रभाग रचनेला मान्यता देणे-
- i) वरीलप्रमाणे कार्यवाही करून अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या आरक्षणासह प्रारूप प्रभाग रचनेवर संबंधित तलाठी व ग्रामसेवक यांनी स्वाक्षरी करून ती मान्यतेसाठी तहसिलदार यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस सादर करावी. या प्रस्तावात खालील बाबी समाविष्ट असाव्यात:

- (अ) गुगल अर्थ किंवा तत्सम नकाशा, या नकाशावर प्रभागांच्या सीमा ठळक रंगाने दर्शवाव्यात.
- (ब) नकाशावर महत्वाची ठिकाणे, रस्ते, नद्या, नाले, रेल्वे लाईन इत्यादी स्पष्टपणे दर्शवावे.
- (क) नव्याने निर्माण झालेल्या ग्रामपंचायतीच्या प्रभागांच्या सीमा वेगळ्या रंगाने दर्शविण्यात याव्यात.
- ii) या प्रारूप प्रभाग रचनेस तहसिलदार यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने तपासणीअंती मान्यता द्यावी व स्वाक्षरी करावी. सदर समितीचे संबंधित गटविकास अधिकारी व मंडळ अधिकारी हे सदस्य असतील.
- (ड) विशेष ग्रामसभा बोलावून, प्रारूप प्रभागावर आरक्षणाची सोडत काढणे (नागरिकांचा मागास प्रवर्ग व महिला (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नागरिकांच्या मागास प्रवर्गातील महिलांसह)).
- i) तहसिलदार यांच्या समितीने प्रारूप प्रभाग रचनेच्या प्रस्तावास मान्यता दिल्यानंतर तहसिलदार यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याच्या अध्यक्षतेखाली तलाठी व ग्रामसेवक यांनी विशेष ग्रामसभा बोलावून त्यात सोडत पध्दतीने नागरिकांचा मागासवर्ग प्रवर्ग व महिला (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नागरिकांचा मागासवर्ग प्रवर्गातील महिलांसह) राखीव जागांचे आरक्षण निश्चित करावे.
- ii) नागरिकांचा मागासवर्ग प्रवर्ग व महिला (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नागरिकांचा मागासवर्ग प्रवर्गातील महिलांसह) याकरिता महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (सदस्यांची संख्या, प्रभागात विभाजन करणे व जागा राखून ठेवणे) नियम, १९६६ मधील नियम ४, ४-अ, ४-अअ व ४-ब च्या तरतुदीनुसार तसेच आयोगाच्या दि.३०/०८/२००५ रोजीच्या आदेशानुसार कार्यवाही करावी. तसेच आयोगाच्या दि.२१/०४/१९९८ च्या परिपत्रकात नमूद केल्यानुसार "पुरुष राखीव" जागा दर्शविणे हे असंविधानिक तसेच बेकायदेशीर आहे, ही बाब सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणण्यात यावी.
- iii) सोडतीचे स्थळ, वेळ व दिनांक यांना मोठ्या प्रमाणावर प्रसिध्दी द्यावी. (ग्रामपंचायत /तलाठी/मंडळ अधिकारी/तहसिल / पंचायत समिती कार्यालयांचे नोटीस बोर्डावर).

iv) सोडतीनंतर सदर ग्रामपंचायतीची प्रारूप प्रभाग रचना व आरक्षणाचा नमुना ब संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे संक्षिप्त प्राथमिक तपासणीसाठी पाठवून त्यामध्ये जिल्हाधिकारी कार्यालयाने सुचविल्यानुसार आवश्यक त्या दुरुस्त्या केल्यानंतर तहसिलदार यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने आरक्षणासह वरील प्रारूप प्रभाग रचनेला मान्यता द्यावी व समितीच्या सर्व सदस्यांनी स्वाक्षरी करावी.

(इ) प्रारूप प्रभाग रचनेची व्यापक प्रसिध्दी देणे:

वरील प्रारूप प्रभाग रचनेला (सोडतीनंतर) तहसिलदार यांनी [मुंबई ग्रामपंचायत (गावाचे प्रभागात विभाजन करणे आणि स्त्रिया, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाजीसाठी जागा राखून ठेवणे) नियम, १९६६ मधील नियम ५ (२) नुसार नमुना-ब मध्ये] व्यापक प्रसिध्दी द्यावी. (ग्रामपंचायत/तलाठी/मंडळ अधिकारी/तहसिल/पंचायत समिती कार्यालयांचे नोटीस बोर्डावर).

५.२ प्रारूप प्रभाग रचनेवर हरकती व सूचना:

(अ) प्रारूप प्रभाग रचनेवर हरकती व सूचना मागविण्यासाठी जाहीर सूचना प्रसिध्द करणे-

- i) विशेष ग्रामसभेत आरक्षणाच्या सोडतीअंती प्रभाग रचना निश्चित झाल्यावर याबाबतची नमुना-ब मध्ये प्रसिध्दी व्यापक स्तरावर करण्यात येऊन या दिनांकापासून सोबतच्या परिशिष्टात दर्शविलेल्या कालमर्यादेत संबंधित ग्रामस्थांच्या हरकती व सूचना लेखी स्वरूपात तहसिल कार्यालयात मागविण्यात याव्यात.
- ii) सदर हरकती व सूचना स्वीकारण्यासाठी तहसिलदार यांनी विशेष कक्ष स्थापन करावा व प्राप्त होणाऱ्या प्रत्येक हरकती व सूचनांची नोंद स्वतंत्र नोंदवहीत घेवून अर्जदारास हरकत प्राप्त झाल्याची पोच पावती द्यावी.

(ब) प्राप्त झालेल्या हरकती व सूचनांवर सुनावणी घेणे:

- i) तहसिलदार यांनी प्राप्त झालेल्या सर्व हरकती व सूचना तातडीने संबंधित उपविभागीय अधिकारी यांना सादर कराव्यात.
- ii) उपविभागीय अधिकारी यांनी प्राप्त हरकतींवर प्रत्यक्ष अर्जदाराच्या उपस्थितीत सुनावणी घ्यावी यावेळी त्यांनी आवश्यक असल्यास नायब तहसिलदार या दर्जापेक्षा कमी नसलेल्या अधिकाऱ्याकडून स्थळ पाहणी अहवाल घ्यावा.

- iii) या अनुषंगाने प्रभाग रचना व आरक्षणात आवश्यक ते बदल (विवरणपत्रे, नकाशे व अधिसूचना इ.मध्ये) तहसिलदार यांच्या स्तरावर करून उपविभागीय अधिकारी यांना सदर प्रस्ताव फेरसादर करावा.
- iv) सुनावणीनंतर उपविभागीय अधिकारी यांनी तहसिलदार, गटविकास अधिकारी यांच्यासह प्रभाग रचना व आरक्षणाचा अंतिम मसुदा तयार करावा व सर्व संबंधितांच्या स्वाक्षरी व अभिप्रायासह सदर सुनावणीवरील निकालाचा मसुदा मान्यतेसाठी जिल्हाधिकारी यांच्याकडे सादर करावा. प्रत्येक सुनावणीवर संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्याच स्वाक्षरीने औपचारिक निकालपत्र (अर्जदाराची हरकत- अंशतः मान्य, पूर्णतः मान्य, अमान्य केल्याबाबत कारणमिमांसेसह आदेश) निर्गमित होणे व त्याची प्रत संबंधित अर्जदारास बजावणे आवश्यक आहे.

५.३ प्रभाग रचना अंतिम करणे.

अ) प्रभाग रचना व आरक्षण यांना अंतिम मान्यता देणे:

- i) जिल्हाधिकारी यांनी प्रभाग रचना व आरक्षणाच्या प्राप्त मुसद्यातील सर्व बाबींची एकवार तपासणी करून त्या नियमानुसार खातरजमा करावी व त्यानंतर प्रभाग रचना व आरक्षणाला मान्यता देवून ते अंतिम करावेत.
- ii) त्यानंतर अंतिम प्रभाग रचनेची अधिसूचना [मुंबई ग्रामपंचायत (गावाचे प्रभागात विभाजन करणे आणि स्त्रिया, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाजीसाठी जागा राखून ठेवणे) नियम, १९६६ मधील नियम ५ (१) नमुना-अ नुसार] संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्याकडून, प्रसिध्द करण्यात येईल.

ब) अंतिम प्रभाग रचना व आरक्षण (नमुना-अ) यास व्यापक प्रसिध्दी देणे:

या अंतिम अधिसूचनेला व्यापक प्रसिध्दी द्यावी. (तलाठी/ग्रामपंचायत / तहसिल व पंचायत समिती कार्यालय / जिल्हा व तहसिल पातळीवरील कार्यालयांचे नोटीस बोर्ड व वेबसाईटवर)

६. प्रभाग रचनेच्या अंतिमतः प्रसिध्द करण्यात येणाऱ्या नकाशा व नमुना-अ वर संबंधित गटविकास अधिकारी, तहसिलदार, उपविभागीय अधिकारी तसेच जिल्हाधिकारी या सर्वांची स्वाक्षरी असणे अनिवार्य आहे.

७. वरील कार्यक्रमाची अंमलबजावणी ही महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ व मुंबई ग्रामपंचायत (गावाचे प्रभागाज विभाजन करणे आणि स्त्रिया, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीसाठी जागा राखून ठेवणे) नियम, १९६६ च्या तरतुदीनुसार तसेच आयोगाने दि.२१/११/२००७, दि.१३/०५/२०११ व वेळोवेळी दिलेल्या सूचनानुसार करण्यात यावी.

८. अंतिम प्रभाग रचना प्रसिध्द झाल्यानंतर जिल्हानिहाय ग्रामपंचायतींचा आरक्षणाचा तपशील दर्शविणारा सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यातील नमुना-१ राज्य निवडणूक आयोगास ई-मेलद्वारे त्या पुढील ३ दिवसांत सादर करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

मा. राज्य निवडणूक आयुक्त यांच्या आदेशानुसार,

सहपत्र :- परिशिष्ट

Anantade
6/11/17
(आरसी सरवदे-आहेर)

तहसिलदार,

राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र

प्रति : मा. जिल्हाधिकारी (सर्व)
(मुंबई शहर व उपनगर जिल्हेवगळून)

प्रत माहिती व उचित कार्यवाहीसाठी :

१. प्रधान सचिव, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, महाराष्ट्र शासन.

उक्त कालावधीतील ग्रामपंचायतींच्या निवडणुकीसंदर्भात अनुदानाची पर्याप्त तरतूद (मागील अनुदानाच्या थकबाकीसह) करण्याबाबत आपल्या स्तरावर आवश्यक ती कार्यवाही करावी. तसेच या पत्रात निर्देश दिल्यानुसार प्रभाग रचना व आरक्षणाच्या कार्यक्रमात ग्रामसेवकासह संबंधित गटविकास अधिकारी व उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामपं.) जिल्हा परिषद यांची सक्रिय भूमिका व जबाबदारी राहिल, तसेच प्रारूप प्रभाग रचना गुगल मॅप व MRSAC नकाशांच्या सहाय्याने तयार करण्यासंबंधात आवश्यक ते सर्व तांत्रिक सहकार्य संबंधित तहसिलदार यांना उपलब्ध करून द्यावेत, अशा आशयाचे उचित निर्देश आपणाकडून त्वरीत पारित करण्यात यावेत.

२. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, यांना माहिती व पुढील आवश्यक कार्यवाहीसाठी.
३. विभागीय आयुक्त (सर्व),
४. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद (सर्व) यांना ग्रामपंचायतींच्या मुदत समाप्तीबाबत आपल्या स्तरावर अंतिमतः खातरजमा करण्यात यावी. तसेच वर नमूद केल्याप्रमाणे तहसिल कार्यालयास आवश्यक ते सर्व सहकार्य वेळोवेळी तातडीने उपलब्ध करून देण्याची दक्षता घ्यावी व ग्रामसेवक, गटविकास अधिकारी यांच्यासह स्थानिक पातळीवरील आपल्या अधिनस्त अधिकार्यांना उचित कार्यवाहीबाबत निर्देश देण्यात यावेत.
५. माहिती व जनसंपर्क अधिकारी, रानिआ
६. सर्व निवडणूक कार्यासने
७. निवड नस्ती.

परिशिष्ट

(आयोगाचे क्रमांक:रानिआ/प्रापनि-२०१७/प्र.क्र. २२/का-८, दि.०६/११/२०१७ रोजीच्या पत्रासोबतचे सहपत्र.)

राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र यांनी आदेशित केलेला फक्त मार्च २०१८ ते मे २०१८ या कालावधीत मुदत संपणाऱ्या तसेच नव्याने स्थापित झालेल्या ग्रामपंचायतीच्या सार्वत्रिक निवडणुकांसाठी प्रभाग रचना व आरक्षण कार्यक्रम.

अ.क्र.	प्रभाग रचना व आरक्षणाचा टप्पा	कार्यवाही पूर्ण करण्याचा अंतिम दिनांक
१.	प्रारूप प्रभाग रचना तयार करणे	
	i) तहसिलदार यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने सुधारीत प्रारूप प्रभाग रचनेला मान्यता देणे व सर्व सदस्यांनी स्वाक्षरी करणे.	सोमवार दि.२०/११/२०१७ पर्यंत
	ii) विशेष ग्रामसभा बोलावून, तहसिलदार यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यांच्या अध्यक्षतेखाली, प्रारूप प्रभाग रचनेवर आरक्षणाची सोडत (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नागरिकांचा मागास प्रवर्गातील महिलांसह) काढणे.	मंगळवार दि.२८/११/२०१७ पर्यंत
	iii) वरील सोडतीनंतर तहसिलदार समितीने तयार केलेल्या प्रारूप प्रभाग रचना व आरक्षणाच्या नमुना-ब ची जिल्हाधिकारी कार्यालयाने संक्षिप्त प्राथमिक तपासणी करून आवश्यक असल्यास दुरुस्ती करण्याबाबत संबंधित समितीस निर्देश देणे.	सोमवार दि.०४/१२/२०१७ पर्यंत
	iv) जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या सूचनेनुसार आवश्यक त्या दुरुस्ती केल्यावर प्रारूप प्रभाग रचना व आरक्षणाला (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नागरिकांचा मागास प्रवर्गातील महिलांसह) तहसिलदार यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने मान्यता द्यावी व समितीच्या सर्व सदस्यांनी स्वाक्षरी करावी.	बुधवार दि.०६/१२/२०१७ पर्यंत
२.	नमुना-ब प्रसिध्दी व प्रारूप प्रभाग रचनेवर हरकती व सूचना मागविणे	
	i) तहसिलदार यांनी प्रारूप प्रभाग रचना व आरक्षण (नमुना-ब) प्रसिध्द करून हरकती व सूचना मागविण्यासाठी जाहीर सूचना प्रसिध्द करण्याचा अंतिम दिनांक	शुक्रवार दि.०८/१२/२०१७ पर्यंत
	ii) हरकती सादर करण्याचा अंतिम दिनांक	शुक्रवार दि.१५/१२/२०१७ पर्यंत
	iii) प्राप्त झालेल्या सर्व हरकती व सूचना सुनावणीसाठी उपविभागीय अधिकारी यांच्याकडे सादर करणे.	सोमवार दि.१८/१२/२०१७ पर्यंत
	iv) प्राप्त झालेल्या सर्व हरकती व सूचनांवर उपविभागीय अधिकारी यांनी सुनावणी घेणे.	मंगळवार दि.२७/१२/२०१७ पर्यंत
	v) आलेल्या प्रत्येक हरकती व सूचनांवर सुनावणीनंतर अभिप्रायसह अंतिम निर्णयासाठी प्रस्ताव जिल्हाधिकारी यांच्याकडे सादर करणे.	
३.	प्रभाग रचना अंतिम करणे	
	i) उपविभागीय अधिकारी यांच्याकडून प्राप्त झालेले प्रस्ताव तपासून जिल्हाधिकारी यांनी प्रभाग रचना व आरक्षणाला अंतिम मान्यता देणे व स्वाक्षरी करणे	बुधवार दि.०३/०१/२०१८ पर्यंत
	ii) जिल्हाधिकारी यांनी मान्य केलेल्या अंतिम प्रभाग रचनेला (नमुना-अ मध्ये) व्यापक प्रसिध्दी देणे.	सोमवार दि.०८/०१/२०१८ पर्यंत

टिप : वर नमूद केलेले दिनांक हे संबंधित टप्प्याची कार्यवाही पूर्ण करण्याचा अंतिम दिनांक असून या दिनांका आधीही या संबंधित टप्प्याची कार्यवाही पूर्ण करता येईल.

मा. राज्य निवडणूक आयुक्त यांच्या आदेशाप्रमाणे,

Anantide
6/11/17
(आरती सरवदे-आहेर)
तहसिलदार,